

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, za účasti **S. B.**, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2004, č. j. 48 Az 101/2004 - 45,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2004, č. j. 48 Az 101/2004 - 45, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2004, č. j. 48 Az 101/2004 - 45, bylo zrušeno rozhodnutí stěžovatele ze dne 7. 4. 2004, č. j. OAM-204/LE-01-07-2004, jímž byla zamítnuta žádost účastníka o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a věc byla vrácena stěžovateli k dalšímu řízení. Krajský soud v odůvodnění rozsudku konstatoval, že stěžovatel nepostupoval v souladu se zákonem, když žádost o azyl jako nedůvodnou zamítl podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu a tím se zbavil možnosti posoudit humanitární důvody pro udělení azylu ve smyslu § 14 citovaného zákona. V daném případě vyplývá z obsahu žádosti o azyl i z obsahu pohovoru, že účastníkovi, který krátce nabyl zletilosti, jde o udělení humanitárního azylu. Důvody pro udělení azylu byly v doplňku k žalobě i v řízení před soudem pouze upřesněny a nebyly uvedeny jako nové okolnosti pro žádost o azyl. Stěžovatel tak všechny uplatněné okolnosti v žádosti o azyl dostatečně neposoudil, když žádost jako zjevně nedůvodnou zamítl a nemohl tak zhodnotit možnosti pro udělení humanitárního azylu. Podle názoru krajského soudu měl stěžovatel vzhledem k věku

účastníka a k uvedeným důvodům posuzovat jeho žádost podle obsahu, i když v žádosti nebylo vysloveně uvedeno, že se mu jedná o udělení azylu z humanitárních důvodů.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, jejíž důvod spatřuje v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť neakceptuje právní názory a závěry krajského soudu a trvá na tom, že účastník neuvedl žádné konkrétní důvody, pro které by správní rozhodnutí nebylo správné. Účastník doplnil žalobu až po lhůtě k jejímu podání, a proto nelze v doplnění uvedené okolnosti brát v úvahu. V průběhu azylového řízení bylo objasněno, že účastník opustil Bělorusko kvůli problémům s ředitelem dětského domova, kde vyrůstal a neuvedl tak žádnou skutečnost svědčící o jeho pronásledování z důvodů uvedených v zákoně o azylu. Povinností stěžovatele je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Tato hypotéza v případě účastníka naplněna není, přičemž ze žádného ustanovení zákona o azylu nelze dovodit, že by stěžovatel jako správní orgán měl povinnost sám domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu a posléze k těmto důvodům činit příslušná skutková zjištění. Neprováděl-li tedy stěžovatel dokazování o přítomnosti důvodů azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť vycházel z toho, že účastník neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v citovaném ustanovení, pak neměl ani povinnost posuzovat existenci důvodů hodných zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel také uvedl, že se v těchto argumentech opírá o názory Nejvyššího správního soudu vyjádřené v jeho rozsudcích ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 37/2003 a ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. 3 Azs 31/2003. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Zákon o azylu vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12, § 13 a § 14 stanoví také vylučující důvody, při jejichž naplnění nelze žadateli azyl udělit. Tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a 16 zákona o azylu. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 citovaného zákona.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že podmínky pro udělení azylu splňuje cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, respektive má odůvodněný strach z pronásledování, z důvodů uplatňování určitých politických práv a svobod či politických názorů nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité skupině obyvatel (rasové, náboženské, národnostní, sociální). Za pronásledování se pro účely zákona

o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovýmto jednáním.

V dané věci účastník v žádosti o udělení azylu uvedl, že měl ve vlasti konflikt s ředitelem dětského domova, kde vyrůstal, který mu lhal ohledně jeho rodičů a sexuálně jej obtěžoval. Vrstevníci jej šikanovali a situace v dětském domově se vyhrotila tak, že musel utéct. Nechce se tam vrátit, nemá tam žádnou budoucnost. Do České republiky přijel dne 2. 3. 2004 ilegálně v úložním prostoru nákladního auta. V případě svého návratu do vlasti se obává ředitele dětského domova, který tušil, že uteče a řekl mu, že až jej najde, tak ho zabije. Během pohovoru výše uvedené skutečnosti podrobněji rozvedl a dále sdělil, že ve vlasti nikdy neměl problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií či armádou. Na přímou otázku, zda měl v Bělorusku někdy problémy kvůli své rase, národnosti, náboženskému vyznání či politické příslušnosti, odpověděl záporně. Účastníkem tvrzené problémy se soukromými osobami v Bělorusku za situace, kdy ani nevyužil možnosti ochrany ze strany státních orgánů v zemi původu, nemohly být proto hodnoceny jako pronásledování z důvodů stanovených v ustanovení § 12 zákona o azylu, což také v souladu se zákonem stěžovatel dovodil. Proto byl důvodně stěžovatelem aplikován § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Podle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. V daném případě nebyl aplikován § 12 zákona o azylu vzhledem k tomu, že žádost účastníka byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, což ve svých důsledcích znamená, že neprobíhal proces dokazování o tom, zda byly splněny podmínky ustanovení § 12 zákona o azylu. Jestliže nebyly splněny zákonné předpoklady pro to, aby se stěžovatel věcně zabýval posouzením, zda byla či nebyla naplněna skutková podstata ustanovení § 12 zákona o azylu, pak se důvodně také nezabýval posouzením, zda jsou splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení lze totiž v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, avšak jenom za situace, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Jak již však bylo výše uvedeno, v posuzované věci bylo provedeno tzv. zkrácené řízení, a to z důvodu zjevně nedůvodné žádosti, aniž by v tomto řízení byly zjišťovány důvody uvedené v § 12 zákona o azylu. Z těchto důvodů proto nelze stěžovateli vytýkat, že postupoval při posuzování žádosti účastníka v rozporu se zákonem. Výrok o udělení či neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu by měl opodstatnění v rozhodnutí správního orgánu pouze za situace, pokud by správní orgán rozhodoval o udělení či neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Tak tomu ovšem v posuzované věci nebylo.

Postup krajského soudu, který přezkoumával napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení z hlediska možnosti udělit účastníkovi humanitární azyl, nemá zákonný podklad, protože ve správním soudnictví se uplatňuje dispoziční zásada, což znamená, že soud se může zabývat jen těmi námitkami, které žalobce uplatnil proti napadenému rozhodnutí ve lhůtě k tomu zákonem stanovené, jak vyplývá z ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. Účastník v žalobě pouze velmi obecně namítal porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů a námitku týkající se možnosti udělit azyl z humanitárních důvodů uplatnil až v doplnění žaloby ze dne

2. 6. 2004, které bylo krajskému soudu doručeno dne 11. 6. 2004, tj. po uplynutí zákonné lhůty.

Z důvodů výše uvedených proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a podle odst. 2 citovaného ustanovení vyslovil, že se věc vrací krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je krajský soud názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán.

Podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. března 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu